

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PRZEJRZYSTA POLSKA – program monitorowania realizacji zasady partycypacji społecznej w samorządach lokalnych

Urząd Miasta i Gminy Świerzawa

Województwo Dolnośląskie

Gmina miejsko-wiejska

Autorka: Danuta Malara

Wstęp

Informacje na temat badanego samorządu.

Dane metryczkowe:

- Urząd Miasta i Gminy Świerzawa, Plac Wolności 60, 59-540 Świerzawa.
Urząd zatrudnia 33 osoby, w tym 27 osób w administracji.
- Lokalizacja: województwo dolnośląskie, powiat złotoryjski.
- Powierzchnia miasta i gminy Świerzawa zajmuje ogółem 15948 ha, w tym: gmina 15772 ha, miasto - 176 ha.
- Miasto i Gminę na dzień 31.12.2009 r. zamieszkuje ogółem 7848 mieszkańców.
- W skład Gminy Świerzawa wchodzi 11 sołectw:
  - Biegoszów;
  - Dobków;
  - Gozdno;
  - Lubiechowa;
  - Nowy Kościół;
  - Podgórkę;
  - Rząśnik;
  - Rzeszówek;
  - Sędziszowa;
  - Sokołowice;
  - Stara Kraśnica.

Miasto i Gmina Świerzawa położone są w powiecie złotoryjskim, u stóp Gór Kaczawskich, które przecina rzeka Kaczawa. Położenie na terenie Gór i Pogórza Kaczawskiego wiąże się z występowaniem dużego zróżnicowania wysokości terenu: od ok. 200 do ponad 700 m n.p.m.

Gmina Świerzawa jest największą gminą powiatu złotoryjskiego.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Świerzawa na lata 2004-2014 wymienia jako atuty strategiczne gminy między innymi sprzyjające rozwojowi turystyki ukształtowanie terenu; zasoby kopalin (marmury, wapień, agaty i inne minerały); cenne przyrodniczo składniki flory i fauny; duże zasoby wód powierzchniowych oraz wyjątkowe walory krajobrazowe. Szlaki rowerowe na terenie gminy pozwalają poznać liczne atrakcje tego regionu, takie jak:

- późnoromański kościół św. Jana Chrzciciela i Katarzyny Aleksandryjskiej w Świerzawie,
- XIII – XIV-wieczne kościoły w Lubiechowej, Sokołowcu, Rząśniku,
- pomnik przyrody „Organy Wielistawskie” w Sędziszowej,
- pałace w: Starej Kraśnicy, Sokołowcu, Podgórkach i Lubiechowej,
- rezerwat przyrody „Buczyna Storczykowa na Białych Skałach” wraz z Jaskinią Walońską w Podgórkach,
- wiele miejsc występowania rzadkich kamieni ozdobnych zwłaszcza agatów,
- liczne odsłonięcia różnorodnych skał i żwirowisk,
- pozostałości starych średniowiecznych zamków, pałaców i dworów,
- duże obszary leśne z różnorodnymi gatunkami flory i fauny,
- jedno z najcenniejszych w Polsce skupisk storczyków,
- wiele starych, pomnikowych drzew, z ich największymi skupiskami w przydworskich parkach krajobrazowych w Lubiechowej, Podgórkach, Nowym Kościele, Rząśniku i in.
- tajemnicze jaskinie i sztolnie Wielistawki.

Wszystkie te atrakcje przyciągają licznych turystów – w gminie z roku na rok przybywa gospodarstw agroturystycznych i duża część mieszkańców właśnie w turystyce widzi możliwość rozwoju swojego regionu.

Na terenie Miasta i Gminy Świerzawa działa 28 organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, w tym większość na terenie sołectw. Liczną grupą to Koła Gospodyń Wiejskich (jako grupy nieformalne) oraz oddziały Ochotniczej Straży Pożarnej, ale także kluby sportowe i stowarzyszenia krajoznawcze. Wśród najprężniej działających organizacji należy wymienić Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Świerzawa „Nowator” oraz Stowarzyszenie „Dobków”.

Udział miasta i gminy w Przejrzystej Polsce

Miasto i Gmina Świerzawa brały udział w programie Przejrzysta Polska już w edycji 2005. Wtedy wdrożone zostały następujące zadania:

I. Zasada przejrzystości

Zadanie 1.1. Opracowanie opisu usług świadczonych w samorządzie.

Zadanie 1.8. Opracowanie gminnego/powiatowego katalogu firm.

II. Zasada braku tolerancji dla korupcji

Zadanie 2.1. Wypracowanie i wdrożenie kodeksu etycznego pracowników urzędu

III. Zasada partycypacji społecznej

Zadanie 3.1. Opracowanie i wdrożenie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zadanie 3.2. Stworzenie "mapy aktywności" organizacji pozarządowych i inicjatyw na terenie gminy - wykaz organizacji wraz ze wskazaniem rodzaju działalności.

IV. Zasada przewidywalności

Zadanie 4.1. Opracowanie krótkiego materiału przybliżającego mieszkańcom istniejący w gminie/powiecie aktualny strategiczny dokument rozwojowy.

V. Zasada fachowości

Zadanie 5.1. Wprowadzenie procedury naboru na każdy wakat w urzędzie gminy. Procedura musi zawierać wymóg konkursów na stanowiska kierownicze.

Zadanie 5.3. Wprowadzenie systemu oceny pracy urzędników.

VI. Zasada rozliczalności (odpowiedzialności)

Zadanie 6.1. Urząd przygotowuje i rozpropaguje książeczkę (coroczny informator budżetowy dla mieszkańców) pt. "Skąd mamy pieniądze i na co je wydajemy"

Świerzawa wzięła również udział w kontynuacji akcji Przejrzysta Polska w roku 2006, w której to edycji w ramach 3 z 6 zasad przeprowadziła następujące zadania:

I. Zasada przejrzystości

Zadanie 1.1. Opracowanie systemu i przeprowadzenie badania funkcjonowania katalogu usług.

II. Zasada braku tolerancji dla korupcji

Zadanie 2.1. Opracowanie procedury corocznego przeglądu i monitoringu kodeksu etycznego urzędnika prowadzonego przez pracowników urzędu oraz społeczność lokalną.

III. Zasada partycypacji społecznej

3.1. Opracowanie z udziałem społeczności lokalnej procedury konsultacji społecznych.

Zadania z edycji 2005 i 2006 zostały wdrożone, co potwierdzają dokumenty dostępne na stronie internetowej bip.swierzawa.pl.

Jedną z zasad Dobrego Rządzenia realizowanych przez urzędy w ramach programu Przejrzysta Polska była zasada partycypacji społecznej, definiowana w projekcie następująco: „mieszkańcy mają praktyczną możliwość uczestniczenia w decydowaniu o działaniach, kierunku rozwoju, przyjmowanych rozwiązaniach w swojej gminie czy mieście; partycypacja jest normą, a nie odświętnym hasłem wyborczym” (za: Anna Hejda, *Od Modelu Dobrego Rządzenia do Akcji Masowej Przejrzysta Polska – historia, działania, efekty, wnioski*. Lata 2004-2008, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej).

W ramach zasady partycypacji społecznej Urząd Miasta i Gminy Świerzawa zrealizował dwa zadania obligatoryjne w edycji 2005 i 2006 oraz jedno zadanie fakultatywne w edycji 2005.

Zgodnie z treścią zadania 3.1 edycji z 2005 r., uchwałą z dn. 30.11.2005 r. został przyjęty wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi; w ramach zadania 3.2 tej samej edycji stworzono „Mapę aktywności” organizacji pozarządowych oraz wydano zarządzenia wprowadzające procedurę aktualizacji mapy oraz informowania i konsultacji z wykorzystaniem danych w niej zawartych.

Na podstawie obowiązującego prawa miejscowego od 2004 roku tj. uchwały Rady w sprawie zasad przeprowadzania konsultacji społecznych Burmistrz Miasta i Gminy wprowadził procedurę konsultacji w zakresie opracowania wykazu zagadnień wymagających rozstrzygnięcia w trybie konsultacji. Powstał wykaz zadań koniecznych poddaniu konsultacjom społecznym, którego treść również została poddana konsultacjom społecznym na zebraniu z przedstawicielami wszystkich organizacji pozarządowych i grup społecznych działających na terenie miasta i gminy Świerzawa w dn. 29.06.2006 r..

Opis realizacji badania

16 kwietnia 2010 r. w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Świerzawa został przeprowadzony bezpośredni wywiad z Burmistrzem Świerzawy, Panem Józefem Kołczem. Wcześniej, drogą mailową, zostały wysłane zagadnienia do rozmowy z burmistrzem oraz scenariusz wywiadu z sekretarzem, do wypełnienia przez Panią Sekretarz Danutę Pirus, która odpowiada w Urzędzie za kontakt z organizacjami pozarządowymi na terenie gminy. Ze względu na fakt, że Pani Sekretarz przebywała na urlopie do dn. 29.04.2010 r., rozmowa telefoniczna na temat wysłanej ankiety odbyła się dopiero w dn. 30.04.2010r. Odpowiedzi na pytania zostały przesłane pocztą elektroniczną w dn. 10.05.2010 r.

W dniach 15.04, 16.04 oraz 22.04.2010 r. przeprowadzono rozmowy z przedstawicielami trzech organizacji pozarządowych działających na terenie miasta i gminy Świerzawa: dwie przez telefon i jedna bezpośrednio. Jedną z organizacji wybrano z rekomendacji Burmistrza, dwie pozostałe zostały wybrane losowo.

Realizacja wywiadów przebiegała sprawnie, nie zaobserwowano trudności w interpretacji pytań. Rozmowy trwały od 25 do 40 minut. Badani wykazywali wyraźne zainteresowanie tematem podczas udzielanych odpowiedzi. Żaden z respondentów nie odmówił udziału w wywiadzie.

W przypadku dwóch z wybranych organizacji, na stronie internetowej Świerzawy były podane nieaktualne dane ich przedstawicieli, dopiero po kontakcie telefonicznym z widniejącymi tam osobami, udało się uzyskać aktualne nazwiska prezesów i umówić się z nimi na rozmowę. Jeden z prezesów to osoba bardzo aktywna, prowadząca działalność gospodarczą i mocno zaangażowana w sprawy swojej miejscowości i termin wywiadu musiał być przekładany.

Analizie poddano również strony internetowe Świerzawy: www.swierzawa.pl oraz www.bip.swierzawa.pl pod kątem ich przejrzystości dla przeciętnego mieszkańca oraz dostępności informacji nt. udziału gminy w programie Przejrzysta Polska, a w szczególności zagadnień dotyczących zasady partycypacji społecznej.

Wyniki

Działania samorządu realizujące zasadę partycypacji

Według słów Burmistrza, główne działanie samorządu realizujące zasadę partycypacji społecznej to budowanie strategii rozwoju Miasta i Gminy Świerzawa w oparciu o potrzeby mieszkańców i z ich udziałem. Partycypację społeczną rozumie on jako wpływ mieszkańców na decyzje samorządu, a powody działań władz zgodnie z tą zasadą wynikają z jego przekonania, że im więcej osób jest zaangażowanych w jakieś przedsięwzięcie tym lepiej jest ono realizowane i tym większe poszanowanie dla wyników tej pracy. Burmistrz jest zdania, że w przypadku konsultowania decyzji samorządu z mieszkańcami, oni sami postrzegają te decyzje również jako swoje, a nie tylko działania władz, na które nie mają wpływu.

Miasto i Gmina Świerzawa, jako laureat programu Przejrzysta Polska w edycji 2005, wdrażał również konkretne zadania w ramach zasady partycypacji społecznej. Takie zadania realizowane były także w kontynuacji akcji rozpoczętej w 2006 r.

Działania samorządu realizujące zasadę partycypacji wymieniane przez respondentów biorących udział w badaniu to:

- duża ilość organizacji pozarządowych działających na terenie miasta i gminy oraz ich 100% udział w różnego rodzaju spotkaniach z samorządem;
- wspólne organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych oraz uwzględnianie ich w stałym kalendarzu imprez;
- uczestnictwo władz samorządowych wraz z przedstawicielami organizacji i grup nieformalnych zarówno w imprezach lokalnych jak i organizowanych poza granicami gminy (powiatowych, wojewódzkich, międzynarodowych);
- ogłaszanie konkursów o dotacje oraz przydzielanie dotacji w ramach odrębnej uchwały Rady;
- powołanie Zespołu Doradczo-Opiniującego ds. konsultacji z organizacjami pozarządowymi składającego się z osób wskazanych również przez organizacje pozarządowe;
- utworzenie wykazu organizacji pozarządowych działających na terenie miasta i gminy, aktualizacja spisu następuje zgodnie z procedurą na podstawie pisemnych zgłoszeń do nowego wpisu lub zmian w istniejącym wykazie;

- poddawanie konsultacji organizacjom corocznego projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- indywidualna, doraźna pomoc dla organizacji w przygotowaniu i wypełnianiu formularzy do konkursów udzielana przez wskazanych pracowników urzędu;
- wprowadzenie procedury konsultacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Świerzawa (na podstawie obowiązującej od 2004 r. Uchwały Rady Miasta i Gminy w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta i gminy Świerzawa) Zarządzeniem Burmistrza MiG Świerzawa z dn. 29.10.2009 r.;
- dwukrotne przeprowadzenie w 2009 r. badań ankietowych satysfakcji klienta Urzędu Miasta i Gminy i plany przeprowadzania takich badań średnio raz w roku;
- systematyczne, organizowane dwa razy do roku zebrania z mieszkańcami;
- prowadzenie konsultacji z Urzędem w celu zasięgnięcia opinii na podstawie odrębnych przepisów prawa, np. Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy Prawo ochrony środowiska i in.;
- zapis w Statucie MiG Świerzawa mówiący o posiadaniu inicjatywy uchwałodawczej przez stałych mieszkańców gminy;
- możliwość zgłaszania wniosków przez mieszkańców MiG dotyczących bieżących potrzeb;
- przeprowadzanie ankiet wśród mieszkańców (np. na temat bezpieczeństwa w mieście);
- konsultowanie z mieszkańcami wszystkich decyzji związanych z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą;
- 'otwarte poniedziałki' u Burmistrza, który w tym dniu zwykle przyjmuje mieszkańców na konsultacje;
- dostępność radnych nie tylko w terminach zebrań czy posiedzeń;
- udostępnianie przez samorząd pomieszczeń gminnych, środków transportu oraz inna pomoc organizacyjno-techniczna gminnych jednostek organizacyjnych dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych;
- promocja działalności organizacji na stronie internetowej UMiG i łamach gminnego biuletynu informacyjnego „Wieści Kaczawskie”;
- stwarzanie możliwości promocji organizacjom na stoiskach wystawienniczych podczas imprez gminnych;

- zapis w Statucie MiG o konsultacjach ze społecznością lokalną związanych z budżetem MiG oraz jego realizacja w praktyce (dwa zebrania rocznie – jesienią i wiosną, również w poszczególnych sołectwach);
- powołanie samorządu mieszkańców Miasta Świerzawy;
- strona internetowa Urzędu Miasta i Gminy Świerzawa zapewniająca wszystkim mieszkańcom łatwy dostęp do dokumentów urzędu, orientacje w tym, czym zajmują się poszczególni urzędnicy oraz dostęp do konkursów na dotacje;
- zapraszanie do realizacji projektów systemowych czy konkursowych partnerów społecznych;
- począwszy już od 2000r funkcjonuje w gminie 10% odpis z podatku rolnego w każdym sołectwie na fundusz sołectki – środki z przeznaczeniem na potrzeby lokalne;
- powstanie Partnerstwa Kaczawskiego – stowarzyszenia skupiającego 12 miast i gmin, organizacji ogłaszającej nabory do projektów i konkursy – wiele organizacji z terenu MiG Świerzawa korzysta i tych propozycji wspomagane przez samorząd;

Wpływ wdrożenia zasady partycypacji na funkcjonowanie samorządu (ze szczególnym uwzględnieniem PP)

Zarówno przedstawiciele samorządu, jak i organizacji pozarządowych właściwie rozumieją zasadę partycypacji społecznej, określając ją jako wpływ mieszkańców na decyzje władz samorządowych poprzez najpierw informacje o planowanych działaniach, a następnie konsultacje społeczne dotyczące tych działań podczas spotkań z mieszkańcami. Inną definicją, która wyszła od ngo jest tworzenie społeczeństwa obywatelskiego poprzez przejęcie inicjatywy co do planów czy decyzji lokalnych, a władzom pozostawienie ich wykonania po konsultacjach z fachowcami. Burmistrz stale podkreśla chęć poznania woli mieszkańców co do zmian infrastrukturalnych czy celowości przeznaczenia środków budżetowych na remonty czy rewitalizacje, jest zwolennikiem realizacji tych zadań, które odpowiadają rzeczywistym potrzebom społeczności lokalnej. Stąd regularne zebrania z udziałem samorządu, radnych, organizacji pozarządowych oraz zwykłych mieszkańców, ankiety oraz doraźne wizyty przedstawicieli sołectw i urzędu w domach mieszkańców podczas rozstrzygania decyzji np. o budowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Większa świadomość mieszkańców w zakresie możliwości wpływania na decyzje samorządu oraz dostęp do dotacji w ramach konkursów powodują, że przedstawiciele organizacji zwracają się do

władz z różnymi wnioskami i pomysłami. Znane są procedury zgłaszania wniosków i spora liczba organizacji z tego korzysta.

Treść *Programu współpracy Miasta i Gminy Świerzawa z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2005r.* znaleźć można na stronie BIP Świerzawa pod hasłem *Plany i programy w dziale Ogłoszenia*. W przygotowaniu *Wieloletniego programu współpracy Samorządu Miasta i Gminy Świerzawa z Organizacjami Pozarządowymi* uczestniczyły organizacje uczestniczące w spotkaniu w tym celu zorganizowanym w dniu 5 sierpnia 2005 r. Przygotowany wieloletni projekt współpracy skonsultowano na posiedzeniach komisji Rady Miasta i Gminy. Jednak ze względu na to, że organ nadzoru Wojewody Dolnośląskiego wyrażał negatywną opinię w sprawie przyjęcia przez Radę wieloletniego programu współpracy, konsultowany dokument z Organizacjami Pozarządowymi zamieniono na strategię współpracy Samorządu Miasta i Gminy Świerzawa z Organizacjami Pozarządowymi. Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Nr XXXVI/229/2005 z dnia 30.11.2005r.

Na stronie internetowej UMiG Świerzawa znajduje się zakładka z logo *Przejrzysta Polska*, kliknięcie w którą przekierowuje użytkownika do strony BIP, gdzie temat jest rozwinięty. Pod hasłem *Akcja Społeczna Przejrzysta Polska* znajdują się zakładki: *Karty usług, Kodeks etyczny, Nabór pracowników, Wycinki prasowe, Organizacje Pozarządowe, Katalog Firm, Kontynuacja akcji i Konsultacje społeczne*.

Zakładka *Organizacje pozarządowe* kieruje użytkownika do spisu organizacji działających na terenie miasta i gminy Świerzawa, spis obejmuje również koła gospodyń wiejskich jako organizacje nieformalne. Poza danymi adresowymi i nazwiskami przedstawicieli, w spisie znajdują się również informacje na temat zakresu działalności poszczególnych organizacji oraz ich doświadczeń. Wykaz jest opatrzony datą 10.10.2005 r. i wydaje się, że nie był dość dawno aktualizowany – niektóre nazwiska są już nieaktualne. Pod hasłem *Konsultacje społeczne* są udostępnione: *Uchwała Rady Miasta i Gminy Świerzawa w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta i gminy Świerzawa z dn. 25.02.2004r., Zarządzenie Burmistrza Miasta i Gminy Świerzawa w sprawie procedury konsultacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Świerzawa z dn. 06.06.2006r. oraz Zarządzenie Burmistrza Miasta i Gminy w sprawie wykazu zagadnień, których rozstrzygnięcie nastąpi w trybie konsultacji społecznych w 2006r. na terenie miasta i gminy Świerzawa z dn. 30.06.2006r.* Wykaz zagadnień jest załącznikiem do niniejszego zarządzenia i dotyczy drugiej połowy 2006 roku. Nie są dostępne inne dokumenty z późniejszych okresów.

Na stronie www.swierzawa.pl jest również *Tablica projektów* – zakładka zawierająca informacje nt. dostępnych projektów do wykorzystania przez organizacje pozarządowe, szkoły (i indywidualnie

nauczycieli), kluby sportowe, osoby prywatne itp. Podano tam dane pracowników Urzędu, którzy zajmują się projektami i służą pomocą podczas wypełniania wniosków.

Podano jeden przypadek inicjatywy uchwałodawczej społeczeństwa – wpłynięcie na zmianę zapisu w aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, po tym jak stwierdzono brak umieszczenia w nim jednego z terenów chronionych.

W opinii zarówno przedstawicieli samorządu, jak i przedstawicieli ngo program współpracy funkcjonuje zadowalająco, z pożytkiem dla społeczności lokalnej. Korzyść polega na tym, że organizacje wniosły swoje pomysły i sposoby realizacji zadań – bardziej efektywne, niż wcześniej. Podkreślana jest otwartość i dostępność władz gminy dla przedstawicieli organizacji, wsparcie samorządu nie tylko finansowe, ale także rzeczowe i techniczne (transport, wywóz śmieci, udostępnianie pomieszczeń gminnych pod działalność organizacji itp.) przy organizacji różnych imprez. Partycypacja społeczna ma również bezpośredni wpływ na aktywizację społeczeństwa w zakresie działań na rzecz rozwoju lokalnego i wzrost zaufania mieszkańców do władz (wiarygodność planów jako źródła informacji dot. przyszłych warunków życia społecznego, realizacja zadań o dużej zgodności z potrzebami społecznymi).

Ocena funkcjonowania zasady partycypacji

Elementy, które funkcjonują dobrze:

- zebrania z mieszkańcami organizowane dwukrotnie w roku: wiosną dotyczą analizy wykonania zadań budżetu miasta i gminy za poprzedni rok budżetowy oraz zadań wynikających ze Strategii Rozwoju Gminy i Wieloletnich Planów Inwestycyjnych; jesienią poddaje się analizie propozycje zadań na rok następny, uwzględniając założenia Strategii Rozwoju;
- liczny udział mieszkańców w zebraniach;
- ze względu na wcześniejsze omawianie każdego projektu, mieszkańcy mogą obserwować, że późniejsze działania przebiegają zgodnie z planem, nie są zaskakiwani nieprzewidzianymi decyzjami władz;
- informacje 'oddolne' dotyczące potrzeb społecznych przedstawiane są na zebraniach w Urzędzie oraz poszczególnych sołectwach zgodnie ze znanymi procedurami;
- łatwy dostęp do radnych i władz lokalnych – znane terminy konsultacji u Burmistrza, częste spotkania z samorządowcami, a także otwartość władz na problemy mieszkańców;
- delegowanie zadań przez samorząd na organizacje pozarządowe i grupy nieformalne w zakresie organizacji świąt lokalnych;
- stworzenie tradycji obchodów świąt lokalnych i imprez cyklicznych – wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej oraz swoiste konkurowanie miejscowości pomiędzy sobą w inwencji i poziomie oprawy lokalnych imprez;
- zapisy dotyczące procedur konsultacji społecznych w Statucie Miasta i Gminy Świerzawa, a także w statutach poszczególnych sołectw;
- wzrost wartości inwestycji lokalnych spowodowany pracą społeczną części aktywnych mieszkańców;
- wysoka aktywność organizacji lokalnych – wszystkie angażują się w organizację imprez cyklicznych, duża część startuje o dotacje w konkursach (w latach 2007-2009 prawie 100% organizacji dostało dotacje w ramach konkursów i na podstawie odrębnej uchwały Rady);
- częste aktualizacje informacji na stronie BIP;
- współpraca samorządu z organizacjami przy projektach (np. Mała i Duża Odnowa Wsi)

- jawność działań władz lokalnych – społeczeństwo ma czas, żeby zapoznać się z planami i zareagować, jeśli są przeciwni lub chcą coś zmienić;
- działania samorządu promujące imprezy na terenie miasta i gminy – ogłoszenia na stronie internetowej oraz na łamach „Więści Kaczawskich”

Elementy, które mogą stanowić utrudnienie w realizacji zasady partycypacji:

- roszczeniowa postawa części społeczeństwa, brak chęci do wspólnego działania;
- nie zawsze wszystkie organizacje są indywidualnie informowane o zebraniach;
- w odczuciu niektórych organizacji przeprowadzane przez samorząd konsultacje społeczne wynikają głównie z obowiązku (narzucone odgórnie procedury), a nie z autentycznej chęci poznania opinii społeczeństwa;
- brak delegowania zadań innych niż organizacja imprez na ngo;
- niedostateczna znajomość programu współpracy z organizacjami przez same organizacje;
- brak na stronie internetowej MiG Świerzawa jednolitej zakładki dla organizacji pozarządowych: są osobne ikony Tablicy Projektów, Projektów Unijnych, a wykaz organizacji pozarządowych znajdujemy już tylko na stronie BIP, w dziale Ogłoszenia, po kliknięciu na logo Przejrzysta Polska; również na stronie BIP, ale nie w zakładkach Przejrzystej Polski, tylko w Planach i Programach znajduje się Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;

Podsumowanie

Obecny Burmistrz sprawuje swoją funkcję od 2002 r. i już w latach 2003-2004 wprowadzał w życie zasadę partycypacji społecznej – uchwała dotycząca konsultacji społecznych pochodzi z roku 2004. W mieście i gminie Świerzawa kultura partycypacji istnieje i jest na dość wysokim poziomie. Przekonanie Burmistrza o dużym znaczeniu konsultacji społecznych jest fundamentem współpracy samorządu zarówno z organizacjami jak i bezpośrednio z mieszkańcami. Według jego słów, „ile pieniędzy, tyle demokracji”, a złotówka wydana na inwestycje lokalne jest warta nawet dziesięć razy tyle, jeśli mieszkańcy się zaangażują i włożą w przedsięwzięcie własną pracę. Wspólne działanie identyfikuje mieszkańców z regionem i wzbudza w nich większy szacunek dla poczynionych zmian.

Gmina nie była i nie jest wolna od konfliktów, są kwestie sporne i niektóre organizacje występują przeciw planom samorządu. Paradoksalnie jednak, wpływa to pozytywnie na zasadę partycypacji, ponieważ powoduje zwiększone zainteresowanie lokalnej społeczności tym, co dzieje się w mieście i gminie: obserwuje się więcej odwiedzin strony internetowej Urzędu, mieszkańcy są bardziej zainteresowani planami władz, przyzwyczajają się do regularnych zebrań i chętniej w nich uczestniczą, nawet wtedy, kiedy nie chodzi o sporne kwestie, ale wspólne podejmowanie decyzji.

Według słów jednego z przedstawicieli organizacji pozarządowej, mieszkańcy muszą nauczyć się rozumieć, że mają wpływ na to, co dzieje się w ich regionie, zamiast narzekać, że „ONI (władze) to zrobili”, zacząć dostrzegać, że „to MY (mieszkańcy) nic nie zrobiliśmy, żeby temu zapobiec.”

Wszyscy respondenci jednak zgodnie twierdzą, że współpraca jest dobra, idzie w jeszcze lepszym kierunku, a „granie do jednej bramki” przynosi zamierzone efekty. W MiG Świerzawa, gdzie prawie wszyscy mieszkańcy się znają, mniejszy nacisk położono na formalne procedury, a większy na bezpośredni kontakt i rzeczywiste działanie.

Rekomendacje

Z niniejszego badania wynika, że realizacja zasady partycypacji społecznej w Mieście i Gminie Świerzawa przebiega zadowalająco. Jednak należy cały czas zachęcać mieszkańców do czynnego udziału w decydowaniu o rozwoju regionu i pokazywać, że z pomocą mieszkańców, przy niewielkich środkach można też zrobić coś wspólnie. Warto byłoby wyznaczyć dodatkowych pracowników urzędu, którzy zajmowałiby się sprawami związanymi z organizacjami pozarządowymi; obecnie zajmuje się tym Pani Sekretarz, która jest bardzo obciążona zawodowo. Może warto byłoby zintensyfikować informowanie organizacji o zebraniach czy możliwości składania wniosków dotyczących planów samorządu – nie wszyscy mają dostęp do Internetu i nie zawsze mogą zapoznać się z ogłoszeniami na tablicach.

Wskazana byłaby także ściślejsza współpraca pomiędzy samymi organizacjami – ułatwiłoby to organizacje przedsięwziąć na większą niż dotychczas skalę.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

